

DE LANGE REIS NAAR VREDE

door Johan Gortworst

De dagelijkse beelden van oorlog en verwoesting zijn om moedeloos van te worden. Het verlangen naar vrede in de wereld is groot. Het zijn vaak schrijvers en dichters die aan dit verlangen woorden weten te geven. Weten zij de weg?

Jules de Corte

Honderd jaar geleden werd Jules de Corte geboren. Wie kent deze blinde zanger niet? Hij schreef liedjes, componeerde de muziek erbij en vertolkte ze op de radio, televisie en in de concertzalen. Hij liet rond de drieduizend liedjes na, een ongelooflijk aantal. Hij bleek bij orgel- en pianolessen op het R.K. blindeninstituut in Grave zoveel aanleg te hebben voor muziek, dat hij in staat was daarvan zijn beroep te maken. Zo was de KRO jarenlang een belangrijke afnemer van zijn werk. Een volgzaam katholiek was hij niet. Al in de jaren vijftig had hij sympathie voor het COC, de belangenorganisatie voor homoseksuelen. Een optreden op een COC bijeenkomst met een nieuw en voor die avond toepasselijk liedje ging door tussenkomst van de KRO niet door. Uiteindelijk keerde de Corte in de jaren zestig de kerk de rug toe. Zijn liefde voor het orgel en levensbeschouwelijke vragen bleven en doordesemen zijn werk. Kenners horen in zijn melodieën de invloed van Gregoriaanse gezangen.

“...en ze zijn al **zo lang onderweg** naar vrede toe.”

‘Ik zou wel eens...’

Eén van zijn bekendste liedjes is ‘Ik zou wel eens willen weten’ uit 1957. In dit liedje vraagt hij zich af waarom de bergen zo hoog zijn, de zeeën zo diep en de wolken zo snel door de lucht gaan. De pianomuziek golft heen en weer, is tijdloos en brengt je in een melancholieke stemming. Hij weet als geen ander met zijn rijk Nederlands taalgebruik de menselijke ziel te raken en sterk te ontroeren. In het laatste couplet gaat het over de mensen zelf: waarom zijn ze zo moe? Komt dat door hun ‘jachten en jagen en het altijd maar weer blijven stellen van vragen?’ Ja, dat zal het zijn en dan sluit hij af met een zin die na het beluisteren een paar dagen indringend in mij resoneerde: ‘*en ze zijn al zo lang onderweg naar de vrede toe.*’

De vragen die hij in de jaren vijftig stelde zijn nog steeds onze vragen. Het verlangen naar vrede is nog even groot. En dat besef versterkte mijn ontroering. Ik zag de mensheid voor me als een zich traag en moeizaam voortbewegende menigte die door duistere dalen trekt. Een hongertocht van slecht geklede en ondervoede mensen op de vlucht voor oorlog en geweld. Ik herinnerde me de Jezidi's die in 2014 massaal hun toevlucht zochten op een berg uit angst voor IS. De wereld keek ademloos toe. Hoe zou dit aflopen? De Koerden, zelf een zwaar vervolgd volk, slaagden erin ze te bevrijden.

Waarom is die vrede zo moeilijk te bereiken en vallen we als mensheid steeds weer in herhaling? Op die vraag wist Jules de Corte het antwoord blijkbaar ook niet. Hij beschouwde de mensheid met mededogen en gaf soms scherp commentaar als hij vond dat dat nodig was.

Huub Oosterhuis

Een ander groot dichter, Huub Oosterhuis, wist ook in een van zijn liederen aan dat verlangen naar vrede woorden te geven. We hebben zijn lied, ‘Licht dat ons aanstoot’ tijdens de Paasdagen gezongen. Oosterhuis roept in het tweede couplet het Licht aan om als kind in hemzelf op te gaan en door zijn ogen te zoeken:

*‘Of ergens al de wereld daagt
Waar mensen waardig leven mogen
En elk zijn naam in vrede draagt.’*

Hier zag ik dezelfde stoet mensen zoekend en tastend bergopwaarts gaan in de hoop dat ergens achter die berggrug een lichtstraaltje te zien zou zijn. De hoop dat daar waar het licht gloort een beter leven zal beginnen en waar het de mensen aan niets ontbreekt.

Tijdens de Paaswake is de kerk donker en die duisternis verdwijnt pas weer als de paaskaars wordt binnengebracht onder de aankondiging ‘Licht van Christus!’ Het Licht dat ons aanstoot en een nieuwe morgen schept. Oosterhuis verkondigt hoop. De daden van de mensheid zullen niet standhouden als ze het Licht niet kunnen verdragen.

En toch...

Zijn we er dan? Bereiken we die vrede met ons geloof dat het Licht het laatste woord heeft? Helpen we daar de slachtoffers mee van de oorlogen in het Midden - Oosten, Oekraïne en Afrika? Het zou wel eens kunnen zijn dat het land ‘waar alle mensen hun naam in vrede dragen’ beeldentaal is en zich op een andere dimensie richt dan de wereld zoals wij die kennen. Een onwaardige wereld die niet door mensenhanden is geschapen. In die wereld geloof je of niet. Verlangens zijn lastige gevoelens. Ze kunnen je, zeker als ze onvervuld lijken te zijn, verlammen en somber maken. Het licht van Pasen is daar niet

voor bedoeld maar schijnt ook tijdens onze tocht naar die onbekende wereld. Door dat Licht zie je dat je niet alleen bent en dat er onderweg zoveel te doen is, te delen en te helen. Ja, er is ook veel ellende en die verdwijnt niet zomaar. Onder het Licht is er ruimte om op die momenten naar elkaar om te zien, te troosten en te bemoedigen. En soms kom je dan een woordkunstenaar tegen die dat wat je voelt, haarfijn weet te benoemen. Zo trekken we verder en het Licht gaat ons voor.

“Daar waar **het licht** gloort zal een **beter leven** beginnen en ontbreekt het de mensen aan **niets.**”